

פניני דעת

גליון לעמלי התורה ונושאי דגלה בעיה"ק טבריה ת"ו

גליון מס' 88

פרשת 'שלח לך'

כא' סיון ה'תש"פ

88

השבוע בגליון:

בידך הדבר

1 דעת ומחשבה - עמ' 1

עיור בן לילה

2 מאמר ודעת - עמ' 2

בניית אימפריה בכמה פרוטות

3 דעות ודעת - עמ' 3

אחרית ימי הר"ן

4 ארזי הלבנון - עמ' 4

היהודי שבידך על הרעה...

5 הווא עובדא - עמ' 5

מחיצה שקופה בבית המדרש...

6 זווית הלכתית - עמ' 6

הצהרת בריאות - פתק האושר

נקודה למחשבה - עמ' 6

שבת שלום ומבורך

דעת ומחשבה

בידך הדבר

בפרשת השבוע מביאה תורתנו הקדושה את מאמר הקב"ה: "שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען..." (יג', ב') ובהמשך "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג', טז').

ופירש רש"י הקדוש: שלח לך - לדעתך, אני איני מצווה לך, אם תרצה, שלח. התפלל עליו: ו-ה יושיעך מעצת מרגלים.

הבה ונתבונן, דלכאורה, קיימת כאן תמיהה גדולה: הקב"ה אינו מצווה את משה לשלוח מרגלים, כפי שמבאר רש"י, אלא אומר למשה: אם תרצה - שלח, וכאשר בני ישראל באים ומבקשים ממשה לשלוח מרגלים, בא משה להימלך בשכינה, הקב"ה יודע שממעשה

המרגלים תצא תקלה ובעקבותיה תהיה בכייה לדורות. אם כך, מדוע הקב"ה לא מונע את העניין?

זאת ועוד, הרי משה מבין שעלולה לצאת תקלה משילוח המרגלים, והראיה שהוא אומר ליהושע שהקב"ה יושיעו מעצת המרגלים. משמע, שמשה הבין את שעתיד להיות, ומדוע איפוא אינו מנסה למנוע ואף ע"י רמז דק מהמרגלים את שליחותם? ועוד יש להבין, הרי משה יכול היה להודיע לעם כולו שהקב"ה עשה לנו ניסים במצרים וכאן במדבר כל חיותנו היא מצד ניסי ה', ולא חסר לנו מאום למרות היותנו במדבר ציה, ואם כן עלינו להאמין שהקב"ה מביא אותנו אל ארץ זבת חלב ודבש וזו האמת לאמיתה. מדוע משה לא עצר את ההתדרדרות של שליחת המרגלים?

יסוד גדול מתבאר בזה עפ"י האמור בספר "מחשבת התורה", שמשה רבינו לאחר שנמלך בשכינה הבין שהעם הוא זה שצריך להחליט בעניין ואין לקחת מהאדם את אפשרות הבחירה. על העם להתמודד עם קשיים ולהתוות דרכו על פי הבחירה החופשית שלו, לכן גם משה החליט לא להתערב בעניין. אם בני ישראל אינם מבינים שהם צריכים לסמוך על הקב"ה ולא לשלוח מרגלים, אף אחד לא יעשה זאת במקומם. מכאן נבין את העניין של הבחירה החופשית שיש לכל אדם. הקב"ה נותן לאדם בחירה אך עם זאת גם כלים שיוכל להתמודד עם היצר. הכלים הם לימוד התורה וקיום מצוותיה. לעיתים הקב"ה מביא לאדם רמזים על מנת שיקח אותם לתשומת לבו, אולם למרות הרמזים הבחירה נמצאת אך ורק ביד האדם.

ישמע חכם ויוסיף לקח לבחור בדרך טובה ובטוחה לקיום רצונו יתברך, ובזה יעשה נחת רוח ליוצרו ולכל רואיו, אמן.

שבת שלום ומבורך!

קו השיעורים "שערי דעת"

האזנה לשיעורי דף היומי,
שיעורים בהלכה, שיחות מוסר,
שביבי דעת ומחשבה ועוד
בדו: 074-740-32-90

עיון בן לילה

"וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'"

מעשה מופלא שהיה בד"ר צונדק. יעקב, היה פקיד בסוכנות וסוכן של ניירות ערך. בוקר אחד התעורר מר יעקב וראה כי אינו רואה... נחרד. הראיה נעלמה ממנו. באותם ימים היה ידוע ד"ר טיכו כרופא עיניים מפורסם, הלך אליו, הוא הבין את מצבו החמור, אישפזו בבית החולים המיוחד שלו לחולי עיניים והחל בבדיקות וטיפול ראשוני. לאחר יום יומיים הודיע הרופא ליעקב הנכבד "אין לך מה לעשות בבית החולים שלי, כי סיבת חוסר ראייתך אינה בעיניים, כי אם בגידול הנמצא בראשך. הגידול נגע בעצבי הראיה וכתוצאה מכך חדלת לראות".

אתם מתארים ודאי את מצבו הכאוב של יעקב המסכן אשר באופן פתאומי חשך עליו עולמו (תרתי משמע). לפי עצתו של ד"ר טיכו, אסף יעקב את חסכוניותו לווה כספים ונסע לגרמניה אל הרופא היהודי פרופסור צונדק (לפרופסור צונדק היו שני קרובי משפחה בירושלים, אחד מהם רופא כללי ומנהל ב"ביקור חולים" שהרב מברסק טופל אצלו).

כאשר יעקב הגיע לגרמניה פרופסור צונדק ז"ל קיבלו בסבר פנים יפות, והחל לטפל בו במסירות. בזמן מועט הכין אותו לניתוח ראש, פתחו את ראשו ניתחו את הגידול (הרכיבו זכוכית בראשו על מנת לאפשר לרופאים לעקוב אחרי כל התפתחות בלתי צפויה של המחלה) כך שכב יעקב המסכן שלושה חודשים רצופים, נאסר עליו בהחלט לנוע ימינה או שמאלה. הרופאים היו סבורים כי כל תזוזה בלתי זהירה עלולה לפגוע במשהו במח, והתוצאה מות מידי. [יעקב סיפר לי כי היה מעניין לשמוע את ד"ר צונדק עובר בין המיטות של היהודים, בערב יום הכיפורים, ונותן הוראות לרופאים כמה כמות אוכל עליהם להגיש לכל חולה לפי הדין בהתאם למצבו, כי רובם של החולים נזקקו לאכול ביום כיפור כמידי יום ביומו]. בקיצור, לאחר שלושה חודשים של סבל ממושך ויסורי נפש ג"כ, יעקב קם ממיטתו והחלים בזמן קצר בהרחקת כל הגידול מראשו. הרכיבו לו שם חלקים עשויים מתכת (זהב) וד"ר צונדק אמר לו: חלק נכבד בראשך עשוי כעת זהב - תשמור על הראש מפני גנבים... גם בהצלתו, היינו - הצלת חייו באופן כללי, הראיה לא שבה אליו. הוא היה כאוב מאד.

אותו פרופסור צונדק ז"ל אמר לו, כי לחידוש הראיה יש צורך בניתוח נוסף "בו אשתול בראשך חומר מסוים שתפקידו להפעיל כעין שידור חשמלי מהמוח לעצבי העיניים, וכתוצאה מכך תשוב לראות כבתחילה". את הניתוח אי אפשר לעשות מיד, כמו כן זקוקים לסכום עקב לצורך ההשתלה "ואין לנו את הכסף הזה" נאנח הרופא, יחד עם יעקב. החולה, מר יעקב, פנה למוסדות וליהודים טובים ורחמנים בני רחמנים סייעו לו עד שעלה בידו הסכום הכולל של הכסף. ובסייעתא דשמיא נכנס שוב לאשפוז - חודשיים רצופים נוספים. הוא כבר היה קצר רוח ושוב ממצבו הממושך, אך התגבר וקיווה לישועה. הוא תיאר לי באריכות את כאביו ויסוריו אבל לא אאריך בהם כעת.

יום אחד פרופסור צונדק פנה אליו:

יעקב הנכבד, מחר, מחר בבוקר בעזרת ה' יתברך תוסר התחבושת מראשך ומפניך ותוכל לראות בעיניך. וברצוני, אמר הרופא, כי הדבר הראשון שתראה יהא דבר מצוה. מה אני יכול להראות לך? - הרהר הפרופסור בקול - אראה לך את המצוה של "וראיתם אותו" את הציצית, שבה נאמר בתורה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלוקיכם" אעמוד לפניך בשעת הסרת התחבושות ואתה תביט על הטלית קטן שאלבש במיוחד על הבגדים" דברי הרופא. הוא לא נרדם כל הלילה רק לפנות בוקר לשעה קלה. בשעה שמונה בבוקר, האחות הסירה את התחבושות בזהירות רבה וכל גופו רעד מהתרגשות והנה כמי שחולם חלום, יעקב רואה אדם עומד מולו עטוף בטלית קטן ומשתעשע בציציות בין אצבעותיו.

יעקב בכה ומרוב התרגשות נפל לרגלי הרופא והודה לו בכל ליבו על הטירחו והרפואה, "תודה! תודה רבה!" געה בהתרגשות שאין אני יכול לתאר לכם, הרופא צונדק טפח על גבו וביקש ממנו לקום. והם התיישבו זה מול זה ליד השולחן.

כאשר יעקב נרגע והם ישבו נינוחים, שתיקה עמדה בחלל ופרופסור צונדק פתח את פיו ודיבר דברי חכמה: יעקב יקירי, לפני חודשים רבים כאשר בוקר אחד קמת ממיטתך ואהה הנה - חושך. אינך רואה בעיניך. אחזה בך רעה גדולה, יצאת לרופאים, הרחקת עוד ועוד - לארץ רחוקה, הוצאת מכיסך את כל חסכוניותך ועמלת להשיג הון תועפות. שכבת בבית חולים שלוש פעמים במשך תקופות ארוכות, ואין צורך לפרט את הכאבים - גוף ונפש שחלפו על ראשך - ספר שלם עב כרס אתה יכול לכתוב על גלגולך, ועל פרטי הכאב והיסורים. ועתה כאשר התחלת לראות - כמה רגשי הודאה ממלאים את ליבך. עכשיו אתה כל כך נסער ונרגש, תאר לעצמך, (אני אומר לכם דברים של ד"ר צונדק לחולה אחרי החלמה מניתוח, ושמעתי זאת מפיו של יעקב) תאר לעצמך ברגע זה כיצד היהודים קמים מידי בוקר משנתם ומתבוננים כי ה' פוקח להם את העיניים ללא כל צער, והם רואים. רואים! רואים!... אך, למרבה הצער, רבים מהמברכים כאשר מגיעים לברכה "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם פוקח עורים" אומרים אותה כמצות אנשים מלומדה, במהירות ללא כונה,

בניית אימפריה בכמה פרוטות...

בס"ד אנו אחר מתן תורה, משתדלים בכל לב ליישם את קבלת התורה למעשה. הרצון, ההתחברות והשייכות, מכניסה כל אחד לאותה קבלה של עם ישראל במדבר סיני. "נעשה ונשמע" שייכת לכל אחד מישראל ומאפשרת כניסה להיכלה של תורה. עתים כרוכה קבלה זו בעמל ויזע, ומשמעותה להיות 'סיני ועוקר הרים', ועתים - למי שלא הגיע לכך - קבלה קטנה אחת יכולה לשייך אותו לקבלת התורה. הסיפור הבא ימחיש זאת.

חורבן יהדות אירופה סחף עמו את חורבן עולם התורה. ישיבות ומרכזי תורה רבים הושמדו וטבעו ביוון מצולה עם קברניטיהם גדולי התורה והחסידות. והיה העולם - עולם התורה - שמם. אחד מהניצולים מהתופת הנוראה הזו היה מרן הרב מפוניבז' זצ"ל אשר הותר באפרה של ליטא החרוכה את קהילתו, את משפחתו ואת היכלה של תורה, ישיבת פוניבז'.

כאשר הגיע לארץ, פיעמה בליבו החלטה, לבנות ולשקם את היכלי התורה. הוא התרומם מבין ההריסות והחליט לקומם את חורבותיו של עולם התורה, להשיב עטרה ליושנה ולהקים עולה של תורה בארץ הקודש. לשאלת מקורביו איך לא נשבר ברוחו ואיך יש לו את הכוחות לכך? השיב: "ישנן לי שתי אפשרויות במצב זה, או שאזרוק אבנים ואשבור חלונות, או שאקח אבנים ואבנה ללא הפסקה. והוא בחר בדרך השנייה. כאשר החליט הרב מפוניבז' כי השעה כשרה לרכוש חיפש ומצא מגרש מתאים לבניית הישיבה בגבעה שבזיכרון מאיר בבני ברק. הוא רקם בחלמו חזון מפואר, חזון שעל פיו על מגרש זה תתנוסס לתפארת קריה נאמנה לתורה.

ומחזון למעש. את רכישת הקרקע ביצע הרב במשרדו של עורך דין תל אביבי ברחוב אלנבי, וזאת מבלי שהיה לו אפילו שמץ של מושג באשר למקורות המימון שיאפשרו לו לעמוד בהתחייבויות אשר נטל על עצמו.

ולמרות שלא הייתה לו פרוטה לפרוטה, הוא נטל עמו את חזונו, אסף את כוחותיו ונסע עימם לתל אביב. הוא חתם על הסכם רכישת הגבעה לישיבה, ויצא בדרכו חזרה לבני ברק. אך יצא הרב ממשרדו של עורך הדין, פגש בו יהודי אחד ממכריו. הלה אשר הבחין כי פניו של הרב אינן שלוות ורגועות כבימים כתיקונם. מיהר לברר מה מטריד את בן שיחו, מדוע נראה הרב כה מהורהר? שאל ונענה, כי זה עתה רכש את ההר שבטבורה של בני ברק וכי עומד הוא להקים עליו ישיבה גדולה.

אהה הפלא ופלא, מבין אני את פשר מעשיו של הרב ברחוב אלנבי בתל אביב, אולם שאלתי הקודמת רק התעצמה מעתה, אם זה עתה רכש הרב נכס כה משמעותי, למטרה כה נכבדה, הרי זו סיבה לשמוח ולצאת במחול ולא להיות מוטרד ומהורהר. מגיעה אפוא לרב ברכת מזל טוב! סיכם הלה.

והרב מפוניבז' נענה והסביר, אכן כן מגיעה לי ברכת 'מזל טוב', אולם טרוד אני ומהורהר מאחר ואין לי כסף לשלם תמורת המגרש שרכשתי זה עתה. הסביר הרב.

בן שיחו לא הרפה. אם כן, טען, מבין אני מדוע טרוד הרב ומהורהר, אולם עתה צצה בראשי קושיה אחרת קשה שבעתיים, הכיצד יכול היה הרב להרשות לעצמו לחתום על עסקה בסדר גודל כה גדול, בעוד אין לו את הסכום הדרוש בכדי לעמוד בהתחייבויות הכספיות הכרוכות בה?

והרב השיב, אל דאגה המצב לא כל כך נורא, לעת עתה אינני מחויב לשלם את הסכום המלא, אלא אך ורק מאה לירות סטרלינג, את השאר עלי לשלם בעוד תקופה ארוכה. בינתיים אני מקווה כי יעלה בידי לגייס את הסכום המלא מנדיבי עם. כעת שוב לא הבין היהודי, ושאל בפליאה 'אם אין הרב מחויב עתה לשלם אלא מאה לירות בלבד, הרי ששוב קמה וגם ניצבת לה הקושיה המקורית, על שום מה ולמה נפלו פניו, מה מטריד את מנוחתו? ורבינו הסביר בפשטות, 'ייראה כבודו, הן אמנם אינני מחויב עתה לשלם אלא מאה לירות בלבד, אולם אף את אותן מאה לירות אין ברשותי, טרוד אני ומהרהר בליבי מהיכן אוכל להשיג את הסכום הראשוני הלזה, סכום הנחוץ לשם השלמת העסקה?

אם כן אחזור על שאלתי השנייה, לא ויתר בן השיח, 'אם אין ברשות הרב מאה לירות, הכיצד חתם על עסקה אשר השלמתה כרוכה בתשלום הסכום האמור?' התפלא.

והרב השיב, כי הן אמנם הכסף אינו ברשותו, אולם ישנו נדיב דרום אפריקאי, אשר בוודאי יאות לתרום את הסכום הנחוץ, אם אך ישגר לו הרב מברק בו יציין את נחיצותו. אם כן אשוב ואשאל, מדוע הרב לחוץ, ישלח נא את המברק, יקבל את הכסף, ישלם את המקדמה והכל על מקומו יבוא בשלום? טען היהודי בהגיון רב.

אולם הרב הגיע לשורש הבעיה והסביר, צודק אתה אם אשלח את המברק אקבל את הכסף ואשלם את המקדמה, אך כיצד אשלח מברק וברשותי אין אפילו פרוטה אחת לפרוטה?

כעת הבין הלה את המצב לאשורו, וממילא הפתרון היה פשוט. הוא הזמין את הרב להיכנס עמו לסניף הדואר שברחוב אלנבי, ושילם תמורת המברק לנדיב שבדרום אפריקה. לימים כאשר נפטר אותו יהודי לבית עולמו, הורה הרב מפוניבז' לתלמידי הישיבה לרדת ולהשתתף בלויה שלו. כאשר בלויה הוא סיפר את המעשה כולו וסיים: "דעו לכם רבותי, כי בכמה פרוטות שהוציא יהודי זה מכיסו, זכה שזכות הקמת הישיבה על פיירותיה ופירות פיירותיה תיזקף לזכותו.

סתם כך מתוך הרגשת חובה, אינם מרגישים את המובן הנשגב של מילים אלו. אני מבקש ממך יקירי, זכור נא את הרגע הזה תמיד, ואהוב את ה' אלוקינו בכל ללבך ובכל נפשך ובכל מאורך. ובמיוחד כאשר תאמר ברכת פוקח עורים תחשוב על דבריך ותתן שבח והודאה למי שאמר והיה העולם. יעקב המאושר חזר ארצה והפך לבעל תשובה גדול. במשך הזמן הוא התפרסם ביראת השמים שלו גם במידותיו הטובות, סייע לאנשים רבים וגידל דור בנים לתורה, לחופה ולמעשים.

ארזי הלבנון תהלוכות אדירי התורה בדור הראשונים

הרב שאול הלל
כולל 'שערי דעת'

אחרית ימי הר"ן

הזכרנו בקצרה בשבוע הקודם את חיבוריו של הר"ן ובעז"ה השבוע נעסוק בחלקם בהרחבה. חיבורו הגדול של הר"ן הוא ללא ספק על הלכות הרי"ף בחיבור זה עשה הר"ן כמעשה חיבור הבית יוסף על ספר הטור כשהוא פותח בהרחבה את דברי הגמרא עליהם נסובים דברי הרי"ף תוך משא ומתן בדברי שאר הראשונים ובעיקר אלו שכתבו ספרי הלכה כמו הרמב"ם. יש לציין שאת הפוסק שהיה דור לפניו בספרד הוא רבינו הרא"ש אין הר"ן מזכיר ונכתבו על כך מספר השערות אך כנראה שהסיבה היא שהר"ן רצה בחיבורו זה לפרש ולבאר, לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, בעיקר את חידושיהם של הקודמים לו בשנים, ואילו הרא"ש היה כמעט בן דורו (כשהרא"ש נפטר היה הר"ן כבן אחת עשרה שנים).

עוד חיבור מפורסם מאוד הוא פירושו הנודע של הר"ן למסכת נדרים. מסכת זו שלא ברור שרש"י חיבר עליה פירוש, וכבר בימי הגאונים לא נהגו ללמדה בישיבות בבל, מצא הר"ן לנכון לבאר ולפרש בהרחבה את כל ענייני המסכת, ואף אלו ששיכותם אליה אינם ישירים ומובאים בה בעקיפין. חיבורו של הר"ן מתייחד בביאור נרחב, דבר שאינו מצוי בכתבי הראשונים, והרחבה זו אינה בדווקא לפלפל ולהקשות מכל מרחבי הש"ס אלא לבאר את עצם הסוגיה, וכמו שאמר אחד מגדולי הדורות בעל לשון ציורית: "הר"ן במסכת נדרים מוביל אותך יד ביד, לוקח אותך במסדרונות המסכת, מכניס אותך אל החדרים הפנימיים ביותר, והכל בנחת ובשמחה. הכל ברור, הכל מובן והכל בהיר כעצם השמיים לטוהר".

חיבור נוסף של הר"ן הוא דרשות הר"ן. בספר זה נאספו דרשות שנאמרו ע"י הר"ן בהזדמנויות שונות, ובדרשות אלו הנחיל הר"ן לקהילות שתחת הנהגתו, יסודות באמונה מול פגעי הזמן. אמנם היו שפקפקו ביחוס ספר זה לר"ן אך כיום ידוע שנאמרו הדברים על ידו.

בדומה לרוב גדולי ישראל שבתקופת הראשונים גם הר"ן סבל מנחת זרועם של הכמרים וכך קרה שביום מן הימים מצא הר"ן את עצמו בעין הסערה עקב עליה שקרית. מאחד הכנסיות נעלם לחם הטומאה המקודש לכמרים והחשד כמובן נפל על היהודים. שלשה יהודים נאסרו ולאחר עינויים קשים מנשוא הוציאו מהם הודאה כי הרבנים הם אלו ששלחו אותם לבצע את המעשה.

למרות שהר"ן היה נכבד גם בעיני הגויים (הוא היה גם רופא מומחה), הוא נאסר יחד עם חשופי הקהל ורק בנס יצא לחופשי, אך העלילה גרמה לפרעות באזור והישיבות הידלדלו למאוד, ובסוף ימי הר"ן המצב התורני בספרד שוב ירד עקב מאורעות הזמן.

עד לפני שבעים שנים היה ידוע ומוכר ספר התורה של הר"ן, עם חתימת ידו, ובראש הספר ישנה קינה על המאורות שפקדו את היהודים בספרד עקב עלילת הדם, ספר זה נעלם בתקופת מלחמת תש"ח וההנחה הרווחת שהוא נשרף ע"י הערבים, אך עם זאת יש שטענו שספר זה קיים ואף נמצא ספר תורה בחתימתו של הר"ן, אך בשנים האחרונות התברר שהחתימה היא מזויפת וגורל ספרו של הר"ן נותר לוט בערפל.

הר"ן נפטר בשנת קל"ו (לפני כשש מאות וארבעים שנים. י"א בשנת ק"ל), ותלמידיו היו מגדולי הדור הבא; רבינו יצחק ב"ר ששת - הריב"ש, אחיו - רבינו יהודה ב"ר ששת, רבינו יוסף חביבא (מחבר ספר נימוקי יוסף על הרי"ף שהוא השלמה למסכתות עליהן לא חיבר הר"ן פירוש), ורבינו חסדאי קרשקש (מחבר ספר אור ה'), ואף בארצות אשכנז אנו מוצאים חכמים מתלמידיו כמו רבינו מתתיהו מפריז (שהיה ראש הרבנים בצרפת).

היהודי שבירך על הרעה כשם שמברך על הטובה ולבסוף זכה לראות שהכל לטובה

הסיפור דלהלן נשלח למכון 'ווי העמודים' מאת בעלי המעשה, בני משפחה מידידי כולל 'בית דוד' בארה"ב.

לפני כמה חודשים, הם מספרים, נודע לנו על כמה בנינים באחת המדינות בארה"ב, שבכולם יש יחד חמש מאות דירות להשכרה, העומדים למכירה. החלטנו, כל האחים והאחיות למשפחה (לבקשתם, לא נפרסם את שמם) להשקיע בקניית הבניינים, תוך מחשבה שהדירות המושכרות יביאו לנו בהמשך הכנסה גדולה.

אחד מבני המשפחה, בן של אחד האחים, לקח על עצמו לברר היטב אודות הבניינים, אם הם באמת רווחיים, וגם נתנו לו יפוי כח לנהל את המשא ומתן מול המוכר. הוא עבד קשה עבור כולנו, והגיע למסקנה שאכן העסקא מאד משתלמת וכדאי לקנות את הבניינים.

הוא סיכם עם המתווך את כל פרטי העסקא, והגיע עמו להבנה שאם נזכה - כלומר, אם ההצעה שלנו תגיע לידי גמר - אנחנו ניתן רבע מיליון דולר, ואת שאר הכסף נקח כהלוואה מהבנק. והיה אם הבנק מאשר את ההלוואה, הרי שהבניינים שלנו, ואם ההלוואה לא מאושרת, אנחנו מפסידים את הסכום הראשוני שנתנו - רבע מיליון דולר.

המשא ומתן התחיל. המתווך סיפר לאחיין שלנו שיש לו הרבה הצעות, וההצעה האחרונה שקיבל היא בסכום מסוים.

האחיין שמע ואמר שאם כן הוא מציע עוד חצי מליון דולר על הסכום שהציע קודם, והמתווך נתן לו להבין שאכן לפי הצעת-המחיר הזאת הבניינים בעזרת השם ימכרו לנו.

אך להפתעתנו, לאחר כמה ימים התקשר אליו המתווך ואמר לו: הבניינים נמכרו, אבל לא לכם אלא למישהו אחר... כמובן, האחיין שלנו היה מאד מאוכזב, ורצה להעיר למתווך על כך, שהרי הוא סיכם עמו על סגירת העסקא.

וגם אם מישהו אחר הציע הצעה גבוהה יותר, היה המתווך צריך להתקשר אליו והוא היה מוסיף על הסכום. אבל האחיין שלנו שתק ולא אמר לו כלום.

איך קיבל את הכוחות לשתוק? ובכן, האחיין הזה קיבל על עצמו לפני כמה שנים, שעל כל דבר שקורה, בין הוא רואה בזה מיד את הטובה, ובין אם הוא לא רואה - הוא מודה להשי"ת, וכמו שאמרו חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה.

וכך, לאחר שסיים את השיחה עם המתווך, כששמע ממנו את הבשורה שהם לא זכו בקניית המבנים, הוא טלפן לגיסו, שגם הוא השקיע הרבה זמן וכוחות בעסקא הזו, וכשגיסו הרים את הטלפון, אמר לו: "צריך לעשות 'לחיים'!"

"נו, זכינו?" שאל הגיס. "לא", השיב. "אז למה צריך לעשות 'לחיים'?"

השיב לו האחיין: "כי לא זכינו! ומסתמא זה לטובתנו שלא נזכה, למרות שאנו לא רואים כעת למה זה טוב עבורנו. לכן גם על כך שלא זכינו יש לעשות 'לחיים', כי הכל לטובה".

לאחר כמה שבועות התחיל הנגיף להכות חזק במדינות ארה"ב. הבנקים החלו להדק את החגורה ולצמצם את האפשרות לקחת הלוואות. מסתמא אם היינו זוכים, רבים הסיכויים שלא היינו יכולים ללוות את יתרת התשלום מהבנק, ואז לא רק שלא היינו זוכים בבניינים - אלא גם היינו מפסידים את הסכום הראשוני של רבע מיליון הדולר.

במסיבה שעשו לאחר מכן על ה'אי הזכייה', קם האחיין ואמר תודה להשם יתברך, ואמר שהוא ממליץ לכולם לאמץ הנהגה זו, להודות להשי"ת על כל פעולה. כי פעמים שאנו זוכים לראות מה שהקב"ה מתכנן, ופעמים שאנו לא רואים, אבל תמיד הכל מאת ה' וצריך להודות לו. בסיפור הזה, זכינו לראות החסד של ה' בגלוי, אבל באמת תמיד אנו צריכים להודות לו, גם אם בסוף לא זכינו לראות.

במערכת 'ווי העמודים' מוסיפים, כי לאחר כמה ימים משליחת הסיפור, אמר אחד האחים שאולי לא כדאי לפרסמו, כי נודע לו שהיו כמה אנשים במצבים דומים, שכן השקיעו בקניית בניינים, והפסידו את הסכום הראשוני משום שלא הצליחו לקבל הלוואה מהבנק, ואולי פרסום הסיפור יגרום להם עגמת נפש, על שהם לא זכו לסייעתא דשמיא כמותם להציל את ממונם.

אולם הגר"י זילברשטיין שליט"א השיב לו כי אדרבה, הסיפור הזה יחזק אותם, כי יראו שהכל מתוכנן מהשי"ת, והראיה - שאת ממונם הקב"ה כן הציל. וא"כ, אמנם אין אנו יודעים חשבונות שמים, אבל בכל זאת עליהם להתחזק באמונה ובבטחון בהשי"ת מכל סיפור שרואים בו שהשי"ת שומר עלינו ועל ממוננו, מתוך אהבה, ואם בכל זאת השי"ת החליט שהם צריכים לאבד את ממונם, מסתמא שהכל לטובה, ומי יודע שאולי הקב"ה הציל אותם ממות לחיים בזכות איבוד ממונם, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים דף ק"ח ע"א) שהקב"ה לוקח לעשיר את פרתו ככפרה כדי להצילו. וגם על זה יש לומר בקול רם "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו".

(מתוך 'קובץ גיליונות', בשינויים קלים).

זווית הלכתית

ברך 'בורא פרי האדמה' על גבינה - האם יצא?

שאלה: מי שברך על גבינה בורא פרי האדמה, האם יצא? שהרי מבואר בב"ק (דף סד.) שבעלי חיים נחשבים גידולי קרקע לעניין קנייתם מכספי מעשר שני, וא"כ אולי שייך עליהם ברכת אדמה?
תשובה: בשו"ת הלכות קטנות (סי' רח"ל) נשאל בזה, וכתב שבוודאי לא יצא, כי אם היה שייך בגבינה ברכת אדמה, היו חכמים מתקנים לברך כן לכתחילה, שהיא ברכה מבוררת יותר משהכל. אמנם ב"כף החיים (סי' ד"ר) כתב, שהואיל ובגמ' מצינו שנחשב גידולי קרקע, י"ל שיצא כדיעבד.

מחיצה שקופה בבית המדרש

האם המתפללים שמשני צדדיה מצטרפים יחד למנין?

שאלה: לאור המצב שהתירו להתכנס רק בבתי הכנסת רק מספר מסויים של אנשים, ישנם בתי מדרשות גדולים שחולקים את בית המדרש במחיצות שקופות, באופן שלכל חלק יש כניסה נפרדת. האם מועיל להצטרף למניין כשיש פחות מעשרה בכל חלק ורואים זה את זה מבעד לניילון? כמו כן, כשיש עשרה בכל חלק, האם כאשר הש"ץ רוצה להתחיל חזרת הש"ץ עליו להתמין עד שיהיו עשרה בצד אחד, או שמצטרפים על ידי ראייה?

תשובה: דנו הפוסקים אם ראייה דרך מחיצה שקופה מצרפת, או שנחשב רשות אחרת כמו לעניין אמירת ברכה במקום שיש צואה בעששית שנחשב רשות אחרת. אבל בנידון השאלה יש להקל כאשר המחיצות אינן מגיעות לתקרה, ע"פ המבואר בשו"ע סי' סעיף נ"ה, ובפרט שהמחיצות נועדו להגן מהדבקות ולא לחלוק רשויות.
 ('דרשו' מאת הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מו"צ 'נאות שמחה' - מודיעין עילית).

נקודה למחשבה

הצהרת הבריאות

זה הפתק שעושה אותי מאושר

ברשימותיו של הרב ישראל קליין, נכתב: אני מוצא את עצמי כל יום כותב כמה צעטלאך - פתקים לרבי'ה של הילדים, כל יום כל יום מאז שהם חזרו ללמוד בחיידר, כבר כמעט עשרה ימים שאני כותב עוד פעם ועוד פעם הצהרת בריאות, יש כאלה שאמרו לי תכין במחשב פתק ותמלא את התאריך ותחתום. אבל אני לא חושב כך, אני לא מסוגל להרגע. הפתק הזה, הקוויטל הזה, מחזיר אותי בתשובה כל יום. את הפתק הזה אני מנסח כל יום מחדש. יום אחד אני כותב הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו בני שלמה זלמן בריא ושלם ואין לו שום תסמינים, ולמחרת אני כותב ברוב רחמיו וחסדיו בני שלמה זלמן בריא ושלם ואין לו כל תסמינים. ולילד אחר אני כותב ברוך השם יום יום יעמוס לנו ישע ופדיום בנינו שמואל בריא אולם, חי חי יודוך וישבחוך בנינו בנימין בריא ושלם ואין לו כל תסמינים.

הפתקים הללו עושים אותי מאושר. הפתק הזה מחזיר אותי בתשובה!!
 מו"ר הגאון רבי עזריאל זצ"ל היה מרגלא בפומיה שיש לכל יהודי דברים שעליהם הוא צריך לחזור בתשובה, לכל אחד יש הנסיונות שלו. מי בשמירת הלשון, ומי בשמירת העינים, מי בקמצנות, ומי בפזרנות, מי בעצלות, ומי בתפילה ולימוד התורה, ביושר ואמינות, וכו'.

אבל יש מצוה, הוא אמר, שכולנו צריכים לחזור עליה בתשובה: אהבת השם. ביטול מצוה דאורייתא של אהבת השם "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" כל מידה ומידה שהוא מודד לך הווי מודה לו במאוד מאוד. להודות להקב"ה הוא חלק בלתי נפרד ממצות אהבת השם, להודות על הטוב ולהודות על הרע בכל מידה ומידה. אודה על האמת, אני אבא לילדים וסבא לנכדים ומשמש בתפקיד הזה כבר למעלה מעשרים ושבע שנים, כמעט עשרת אלפים ימים אני הורה לילדים. ומעולם לא כתבתי להם "הצהרת בריאות", זה היה פשוט שהם בריאים, מה פתאום לחשוב אחרת?! מתי ישבתי לעצמי וכתבתי על פתק תודה לך השם שבני בריא ושלם ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו...

מתי חשבתי על זה בכלל?!

המערכת: "שערי דעת"

רח' המגינים 32 ת.ד. 1778 טבריה

טלפקס. 077-4102298

דוא"ל: Shaare.daat@gmail.com

ניתן להיות שותפים באמצעות "נדרים פלוס" שערי דעת - טבריה

"ודא צריך למודעי כי כך צריכה להיות צורתה של ישיבה
 מרתף גדול של יין
 שכל מי שרק דורך על סף דלת הישיבה
 צריך להשתכר מן הריח החרוף והנודף של תורה,
 שישבה הק' מלאה ממנו"
 (הגר"ש רחובסקי זצ"ל)

